

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันมาฆบูชา วันมาฆบูชา เรามาทำบุญกัน เรามาทำบุญเพราะเราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธนี้สอนถึงเรื่องของใจ เรื่องของความสุข เรื่องของใจ เรื่องของการปรารถนาความสุข ถ้ามันจะหาความสุข มันต้องหาความสุขด้วยอาหารของใจ อาหารของกาย เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย เรื่องอาหารของกาย อาหารคำข้าวเป็นอาหารของกาย การดับร้อนผ่อนกระหาย นี่อาหารเป็นอย่างนั้นไป

แต่เรื่องของใจ เวลาหิวโหยขึ้นมา เราหิวโหยแล้วเอาอะไรเป็นอาหารของใจเรา ถ้าใจเราไม่มีอาหารของใจไป เราจะทุกข์มาก เด็กๆ นี่ พ่อแม่พามาวัด ดีมากเลย พามาให้รู้จักวัด ให้มีความเคยชิน ไม่เก้อเงิน ถ้าพวกเราเป็นผู้ใหญ่โตขึ้นมาแล้วเข้าวัดก็ไม่วัดก็ไม่วัด เข้าวัดไปทำอะไรก็ไม่เข้าใจ แล้วมันไม่กล้า สิ่งที่ไม่กล้า เวลาเข้าไป คิดว่าต้องเสียค่าเบี้ยไปรายทาง...ไม่ต้องเสีย ไปหาพระไม่ต้องเสีย เอาความทุกข์เอาความร้อนไปหาพระ ไปคุยกับพระนะ พระจะพูดถึงธรรมะ ธรรมะนี้เป็นยารักษาใจ ยารักษาใจให้ใจเราพ้นออกไปจากความทุกข์ได้

เพราะวันนี้เป็นวันมาฆบูชา วันมาฆบูชาเป็นเครื่องยืนยันว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนธรรมไป พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ มาสโมสรสันนิบาต นี่เป็นเครื่องยืนยันว่าสิ่งนี้เป็นความสุขในหัวใจ พระอรหันต์นั้นมีความสุขล้วนๆ ในหัวใจเลย แล้วเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราก็เป็นชาวพุทธ บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับพวกเราให้รักษา รักษาเพื่ออะไรล่ะ? เรายังรักษาอาหารไว้เพื่อกิน เพื่อให้เรามีความสุข มีความอึดหน้าสำราญ เรายังรักษาธรรมไว้เพื่อให้ใจของเรามีที่พึ่งที่อาศัย ใจของเราถ้ามีที่พึ่งที่อาศัย มันก็就会有ความอบอุ่นใจ

เวลาว่าแห้ว พ่อแม่ช่วยเราได้ไหม เวลาเราทุกข์ขึ้นมา เราปรึกษาพ่อแม่ พ่อแม่จะช่วยเราได้ไหม? ช่วยเราไม่ได้ พ่อแม่ให้แต่คำปรึกษาเรา แต่ความจริงแล้ว ถ้าใจของเราร้อน เราต้องเอาธรรมเข้าไปชำระให้มันมีความร่มเย็น เย็นได้อย่างไร? เย็นด้วยความเข้าใจ

เริ่มต้นจากสุตมยปัญญา ความเข้าใจว่าทุกข์นี้เป็นอริยสัจ ทุกข์นี้เป็นความจริง เราก็ไม่เคยเห็น เราก็ไม่เคยสัมผัส เวลาทุกข์ขึ้นมา เราสัมผัสขึ้นมา เราเห็นแต่ผลของมัน เห็นไหม ผลของทุกข์ เวลาทุกข์เกิดขึ้นมา ผลของมันเราได้แต่รำพึงรำพันกันเป็นความทุกข์ แต่เราจับตัวมันไม่ได้ ถ้าเราจับตัวมันได้ เหตุมันเกิดเพราะอะไร เหมือนกับขโมย ถ้าเราจับขโมยได้ ขโมยจะอายเรา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจับความทุกข์ของเราได้ เรารู้ว่าอันนี้คืออะไร? อันนี้คือทุกข์ ทุกข์นี้เกิดขึ้นมาจากอะไร สวาไปหาเหตุ เหตุมันเกิดจากตัณหาความทะยานอยาก เกิดจากสิ่งที่มันไม่ เป็นไป ถ้าเป็นทางโลก มันไม่ใช่ความตัณหาความทะยานอยาก มันเป็นเรื่องของกรรม กรรมเกิดมาแล้วไม่สมความปรารถนา ทำสิ่งใดแล้วไม่สมประโยชน์ของใจนั้น นั่นนะกรรม

ถ้าเรื่องของใจเป็นเรื่องของทุกข์ เรื่องของอริยสัจ เรื่องของความจริง ถ้าเป็นเรื่องของกายกรรมมันให้ผลมา ให้ผลต่างๆ กัน บางคนเกิดมามีความสุขตั้งแต่เกิดจนตายก็มี บางคนเกิดมาทุกข์ตั้งแต่เกิดจนตายก็มี บางคนเกิดขึ้นมาแล้วมีความสุขความสุขปะปนกันไปก็มี

นี่กรรมคือการกระทำของเรา การกระทำของเราทำกรรมขึ้นมา กรรมถึงให้ผลขึ้นมาในปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้ถ้าประสบผลของกรรมแล้ว เราต้องยอมรับตามความเป็นจริง แล้วแก้ไขสิ่งนั้นไป สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาเพราะเราสร้างสมขึ้นมา เราก็ยอมรับแล้วพยายามขวนขวายไปให้มันพ้น จังหวะ พ้นจากชีวิตนี้ไปได้ พ้นจากช่วงเวลานี้ไปได้ ถ้าพ้นช่วงเวลานี้ไปได้ มันก็เหมือนเราขับรถ ขับรถขึ้นภูเขาเราก็ขึ้นภูเขา ลงจากภูเขา เราก็ลงจากภูเขา ชีวิตเราก็เหมือนกัน เวลามันสูงขึ้นมาได้ มันก็ต่ำได้ในธรรมชาติของมัน ในสัจจะของมัน มันมีความสูงความต่ำ แต่เราอยู่บนรถ บนถนนขึ้นไป มันจะเวียนไปบนถนนตลอดไป

ชีวิตนี้ก็เหมือนกัน ในสัจจะ ในกรรม กรรมมันให้ผลเรา เราก็ให้ผลอย่างนั้นอยู่ แต่ถ้าใจเรายอมรับขึ้นมา เรารู้ตามความเป็นจริง เราจะอยู่ได้ตามความเป็นจริง อันนั้นเป็นกรรมของร่างกาย กรรมนี้มันเป็นเรื่องของวัตถุ มันเป็นเรื่องที่ว่ามันหลบหลีกกันไม่ได้ แต่เรื่องของใจมันหลบหลีกได้ ทุกข์ขนาดไหนมันก็หลบหลีกได้ มันทำได้ไง ถ้าเข้าใจเรื่องของใจแล้ว สิ่งนี้มันจะเป็นความปล่อยวางตามธรรมชาติของมัน

ถ้าเราเอาแต่เรื่องของวัตถุ เอาแต่เรื่องของกรรม เรื่องของสิ่งนี้มาเป็นตัวตั้ง เราก็แก้ไขสิ่งใดไม่ได้ ถ้าเราแก้ไขเรื่องใจของเรา เห็นใหม่ คุยอย่างองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา นี่ ไปในที่ต่างๆ คนเคารพเลื่อมใสก็มีมหาศาล คนติเตียนก็มีมหาศาล คนติเตียน คนไม่เชื่อ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มีมากมายไป ทำไมเป็นแบบนี้ล่ะ...เป็นแบบนี้ เรื่องของเขา เรื่องของเขากับเรื่องของเรา เรื่องของเขาคือความเห็นของเขา ความเห็นของเขาเป็นสภาวะแบบนี้ก็บีบบังคับกัน

นี่ก็เหมือนกัน โลกถ้าเป็นอย่างนั้น กรรมเป็นอย่างนั้น เราเกิดมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก คบบัณฑิตนี้สำคัญที่สุด ถ้าเราคบบัณฑิต คบความเป็นจริง เห็นใหม่ ใจของเรา ก็เหมือนกัน ถ้าเราคบบัณฑิต คบบุญกุศล ความคิดดี คิดเป็นบุญกุศลนี้เราคบบัณฑิต ถ้าเราคิดเป็นบาปอกุศล เราคิดไม่ดี มันก็คิดออกไป คบข้างนอกก็เหมือนกัน คนข้างนอกก็เหมือนกัน เพื่อนฝูงเราก็เหมือนกัน มีบัณฑิต มีคนพาลเหมือนกันหมดเลย

แต่ถ้าเราเจอคนพาล กรรมมันมาให้เราเจอ เกิดมาเจอคนพาลแล้วมันก็ต้องทนไปจนกว่ามันจะผ่านพ้นกันไป กรรมมันเกิดขึ้นมา คนพาลนี้น่าเบื่ออย่างยิ่ง เราเกิดมาแล้วเราอยู่ในบุญกุศล เราอยู่ในหลักของธรรม มันจะน่าเบื่ออย่างยิ่งเลยที่จะทนอยู่กับคนพาล แล้วคนพาลนั้นก็จะต้องเป็นนิสัยพาลของเขา ทำให้เราเศร้าหมองตลอดไป

เศร้าหมอง ถ้าใจเราเศร้าหมอง แต่ถ้าใจเราไม่ไปยุ่งกับเขา นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นตัวอย่าง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีคนติณินินทา แล้วเรานี้ทำไมจะไม่มีคนติณินินทา ถ้าคนติณินินทานี้เป็นเรื่องของความเปื้อนเปลือกของการจะเข้าไปหาใจ เรื่องของบุญกุศลนั้นเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้เพราะมันเป็นการเราสร้างมาตลอดไป

แต่เรื่องของการทำชำระกิเลสให้ออกไปจากใจ เรามีทาน มีศีล มีภาวนา เราสามารถทำได้ เราทำใจของเราได้ เราจะพ้นออกไปจากกิเลสได้ ถ้าพ้นออกไปจากกิเลสได้ มันก็พ้นออกไปจากความทุกข์ พ้นจากความกระทบกระทั่งอื่นต่างๆ คนเขาจะติณินินทาเราขนาดไหน มันก็เป็นคำพูดของเขา มันจะเข้าไม่ถึงใจดวงนั้นเลย เพราะใจดวงนั้นได้การกระทำขึ้นมา ทำในเหตุผลอะไร

ทำอย่างไรที่เราต้องอดทนสิ่งนี้ก่อน อดทนคือขันติบารมี ถ้าขันติบารมี มีการกระทบกระทั่งอื่นกันเกิดขึ้น คนโกรธขึ้นมาแล้วเราโกรธตอบนี้เราโง่มากกว่าเขา เพราะเราเห็นเขา

โกรธขึ้นมา เขาติณนินทาเรา เขาติณนินทาเพื่ออะไร? เพื่อผลประโยชน์ของเขา ถ้าเราเป็นไปตามสภาวะนั้น มันก็เข้ากับเป้าหมายของเขา เขาประสบความสำเร็จของเขา

แต่ถ้าเราไม่ตื่นไปกับเขา เรายืนอยู่ได้ เรารักษาลึนนี้ได้ เราจะไม่ตื่นไปกับเขา เขาจะไม่ประสบความสำเร็จ เขาจะทำการที่ทำแล้วเราไม่สะเทือนใจไป นั่นเพราะขันติบารมี ขันติคือความอดทนของเรา ถ้าไม่กระทบกระเทือนกัน เราเป็นบัณฑิต บัณฑิตคือไม่หาเรื่องกับเขา เขาหาเรื่องเรามาขนาดไหน มันก็ไม่เข้าถึงเรา นั่นนะเป็นบัณฑิตขึ้นมาแล้ว คบบัณฑิตจากข้างนอก แล้วพยายามทำเข้ามา มันจะเข้ามาถึงใจ ถ้าใจมันมีความเห็นขนาดนั้น มันทำใจของเราได้ ใจมันจะพอใจว่าเราไม่ไปตามเหยื่อ มีเหยื่อล่อขึ้นมา เราก็กินเหยื่อเขาไป เราเป็นอิสระของเราเข้ามา อิสรภาพเข้ามาส่วนหนึ่ง นี่มีศีล ศีลเกิดจากตรงนี้ ศีลเกิดจากใจนี้ไม่ไปเรื่องที่เกิดศีลศีลธรรม ศีลศีลคือมโนกรรม สิ่งที่เกิดศีลออกไป นี่ศีลศีลตรงนี้ ถ้ามีศีลโดยปกติของใจขึ้นมา มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา มีศีลมีสมาธิขึ้นมา ใจมันจะอบอุ่นขึ้นมา พระพุทธเจ้าสอนตรงนี้

มันลึกกลับมาก มันละเอียดอ่อนมากจนเราเข้าถึงไม่ได้ ทำทานขึ้นมายังต้องใช้เวลาขึ้นมา เวลาเราทำบุญกุศลของเราขึ้นมา เราต้องขวนขวายขึ้นมา มีความเหนื่อยยากขนาดนี้แล้วทำไมเราจะต้องทรมานเราอีก ทำไมเราต้องทรมานตน

ทรมานตนลี ทรมานตนเพื่อเอาชนะใจของเราใจ เราแพ้ใจของเราตลอดไป เราก็กู้ทุกข์ตลอดไป เราจะมีความสุข เราจะชนะใจของเราขึ้นมา เราต้องพยายามเอาชนะใจของเราขึ้นมา ถ้าเอาชนะใจของเราขึ้นมา เราพยายามทำกำหนดพุทโธๆ นี่ชนะใจขึ้นมา ชนะใจขึ้นมา ใจก็อยู่ในอำนาจของเรา ถ้าใจอยู่ในอำนาจของเรา ความคิดที่เบียดเบียนเรามีไหม สิ่งที่เบียดเบียนเราเบียดเบียนหัวใจเรา มันจะไม่เบียดเบียนเราเลย เบียดเบียนเราไม่ได้เพราะเราชนะมัน นั่นนะเกิดสมาธิที่มีความสุขขนาดนี้แล้ว แล้วถ้าเกิดมีปัญหาขึ้นมา ใคร่ครวญจนสิ่งที่ว่ามันกระทบขึ้นมา เราโยนก้อนหินลงน้ำ โยนลงน้ำ น้ำต้องแตกกระจายไป

หัวใจมันมีภาสวะ สิ่งใดเข้าไปกระทบใจมัน แทะใจมัน มันจะทะใจมาก คำติณนินทาจะทะใจมาก คำชมเข้ามาก็เหมือนกับลมผ่านไปชั่วคราวๆ แต่ถ้าคำติณนินทา มันมีตัวนี้เป็นตัวกิเลส มันมีสิ่งทีรองรับสิ่งที่ว่าเข้มทึ่มทะเข้าไปในหัวใจ ภาสวะ ภพของใจ ถ้ามีปัญหาขึ้นมาจะทำลายตรงนี้ได้ ถ้าทำลายตรงนี้ได้ มันจะไม่สิ่งทีรับรองสิ่งใดๆ ทั้งสิ้นเลย มันมีแต่ผ่าน

ไปผ่านมาโดยธรรมชาติของเขา ใจนี้จะไม่มีความที่รองรับ ไม่สะท้อนไปกับเขา แต่มันต้องใช้ปัญญา ปัญญาใคร่ครวญ

ยึดมั่นถือมั่น ถือตัวถือตน ความยึดมั่นถือมั่นความเห็นตน สิ่งที่เป็นตน มันเป็นคน มันยึดมั่นถือมั่นขึ้นมา เพราะธรรมชาติมันเป็นแบบนั้น มันถึงพาเกิด สิ่งที่เขาเกิด พระพุทธเจ้ารู้อะไร สิ่งที่เขาเกิด เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วไปตามโลกเขาก็เป็นไปตามโลกเขา ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วย้อนกลับขึ้นมา เอามาเป็นประโยชน์กับเรา เป็นประโยชน์กับเราในการทำทาน ในการทำสมาธิ ในการทำให้มันเกิดปัญญาขึ้นมา

ร่างกายของมนุษย์เหมือนกัน จิตใจของมนุษย์เหมือนกัน คนคนหนึ่งใช้ไปตามกระแสของโลก ใช้ไปตามเรื่องของเขา คนคนหนึ่งทวนกระแสกลับเข้ามา ทวนกระแสกลับเข้ามาเพื่อจะเข้าถึงตัวเอง เข้าถึงใจของตัวเองนะ ใจของเราเท่านั้น เราชำระใจของเราเท่านั้น ใจนี้ประเสริฐที่สุด

ถ้าพ้นจากทุกข์พ้นจากที่ใจ ใจพ้นจากทุกข์ทั้งหมดเลย จะไม่มีสิ่งใดๆ เข้าไปกระเทือนหัวใจได้ ด้วยปัญญาในการใคร่ครวญ ในสติปัญญา ๔ ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม สิ่งที่เป็นบุญกุศลนี้ มันเป็นเรื่องของเครื่องอยู่อาศัย เป็นเรื่องของวัตถุ แต่ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรมนี้เป็นที่อยู่อาศัยของใจ ใจคิดสิ่งนี้ สิ่งนี้มันถึงรองรับสิ่งต่างๆ ปัญญาใคร่ครวญสิ่งนี้จนสิ่งนี้กับกายแยกออกจากกัน

ใจ เห็นไหม กาย เวทนา จิต ธรรม จิตที่มันเป็นที่ว่าเราใคร่ครวญอยู่แล้ว จิตมันสกปรก โสโครก จิตมันมีกิเลส มันมีกิเลสมันถึงมีภาวสวะเครื่องรองรับต่างๆ เราทำลายใจ จนใจที่สกปรกเป็นใจที่สะอาดขึ้นมาด้วยปัญญา

วันนี้วันมาฆบูชา พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพยานว่าทำสิ่งนี้ได้ เรามีหัวใจเหมือนกัน ถ้าเราจะมีความมุ่งหมาย เราจะทำ เราต้องทำได้ เราทำได้ อันนี้เป็นเป้าหมาย เป็นวันมาฆบูชา ทำเพื่อบุญกุศลอันนั้นแล้วทำเพื่อเรา เราจะได้บุญกุศลจากที่ว่าเราเข้าใจสิ่งนี้ แล้วเราจะเอาใจของเราทวนกระแสขึ้นไป ถึงหัวใจของเรา ทำเพื่อใจดวงเดียว ไม่ได้ทำเพื่อใครเลย ทำเพื่อเราทั้งหมด เอวัง